

כי אתא רב דימי אמר למאן דאמר בעי ידיעה כולי – When Rav Dimi came he said; according to the one who said, knowledge is required, etc.

OVERVIEW

ידיעה בתחלה requires a דאי מ"ד that according to the רב דימי stated that in order that it should be מכפר, the ruling will be that if one is בועל a five times, he is חייב five אשמות. Our תוספות discusses the ramifications of ר"ד's ruling.

השתא סלקא דעתין דמיירי בידיעה -

At this point we assume that ר"ד was discussing that there was a ידיעה (between each ביאה) -

וקאמר דאפילו לריש לקיש¹ מחלקת כיון דגורמת כפרה² ואפילו לאחר כל המעשים³ -

And furthermore ר"ד is ruling that even according to ר"ל the ידיעה is מחלקת and he is חייב even if ה' אשמות causes the ידיעה, כפרה, and he is חייב five אשמות, since the ידיעה took place after all the five acts of ביאה -

ולהכי פריך והרי חטאת כולי⁴ ומסיק דלאחר הפרשה קאמר⁵ -

So therefore ר"ד challenged אביי ידיעה, etc. also requires a חטאת, saying, ר"ד, but a ידיעה is not מחלקת, and the nevertheless ר"ל maintains that לאחר המעשים and the גמרא concluded that ר"ד meant after the setting aside of the אשם.

ואומר רבינו יצחק דרב דימי פליג אדעולא⁶ מדנקט למאן דאמר בעי ידיעה⁷ -

And the ר"י states that ר"ד argues with עולא; we know this since ר"ד mentioned his ruling (only) according to the one who requires a ידיעה בתחלה for an דאי -

משמע אבל למאן דלא בעי ידיעה לא שמשוה אותו להפרשה דלאחר כל המעשים -

¹ Even though that by אשם ש"ח one is חייב for מזיד as well as for שוגג, so one may have thought that ידיעות are irrelevant, nevertheless (שבינתיים) ידיעות are מחלקות even according to ר"ל who minimizes the capacity of ידיעות שלאחר (see footnote # 3).

² We are now assuming that ידיעה בתחלה is גורמת ידיעה, so the דאי is אשם ודאי בעי ידיעה.

³ This means he was aware of each ביאה, one after the other. בשוגג the ש"ח five times, and afterwards he became aware of each ביאה, one after the other. ר"ד rules that in such a case he is חייב ה' אשמות (perhaps only according to ר' יוחנן [see פני אברהם and footnote # 1]).

⁴ Why therefore should an אשם ש"ח be different from a חטאת, where ידיעות שלאחר המעשים are not מחלקות (see רש"י ד"ה) חייב במזיד כשוגג since he is ידיעות שלאחר המעשים like ידיעות שבינתיים and here ר"ל according to (?!)(ופליגי)?

⁵ אשם he meant that if he was בועל the ש"ח and then set aside אשם קרבן for this ביאה and before he was מקריב this אשם he was חייב another אשם for the second ביאה, and the same applies for the third, etc. However ר"ד did not mean that the ידיעות are מחלקות and certainly not the המעשים.

⁶ בין ביאה לביאה, if he became aware דאי לא בעי ידיעה בתחלה, maintains that according to the עולא (אשם לא בעי ידיעה). See the גמרא and the (ד"ה מתקין) previously. See 'Thinking it over'.

⁷ The final version of ר"ד's ruling is that he is חייב ה' אשמות if he was מפרשי them לביאה, provided we maintain that אשם ודאי לא בעי ידיעה (but not if we maintain that אשם ודאי בעי ידיעה בתחלה).

Indicating that however according to the one who does not require ידיעה בתחלה, he is **not** אשמות ה' (according to ר"ד), **because** according to that מ"ד, the case of מחלקת **הפרשה לאחר כל המעשים** which is not לביאה (according to ר"ל and perhaps even according to ר"י)⁸. However עולא maintains that by הפרשות – אשם לא בעי ידיעה even if we maintain אשמות ה' even if we maintain ידיעה –

In summation according to the ר"י there is a מחלוקת between עולא and רב דימי (according to the מ"ד that (רב דימי), or not (עולא), מחלקות הפרשות בינתיים, אשם ודאי לא בעי ידיעה).

תוספות responds to an anticipated difficulty:

ואין לתמוה על סברא דרב דימי⁹ דהכי נמי עולה מכפרת אעשה דלאחר הפרשה¹⁰ -

And one should not question the logic of ר"ד that לביאה שבין ביאה לביאה are not מצות עשה **מכפרת** for transgressing a **עולה** קרבן **עולה** is **מכפרת** for transgressing a **עולה** even if it took place **after** the **עולה** was **set aside** –

תוספות questions the validity of this comparison and responds:

אף על גב דבעיא היא בפרק קמא דזבחים (דף ו,א) ולא איפשיט -

Even though this is a query in the first פרק of מסכת זבחים and it was not **resolved** whether an **עולה** is **מכפרת** for a **עולה** **עשה**; it was not resolved –

דדחי ליה הש"ס בסוף הסוגיא¹¹ דחויא בעלמא הוא¹² -

Because the גמרא at the end of the סוגיא there rejected the resolution to this query that it is **מכפרת**, nevertheless **it was merely a rejection**, but it does not mean that the resolution does not stand.

¹³ כפרה לאחר הפרשה offers an alternate explanation why there is a query regarding a **כפרה** **לאחר הפרשה**:

⁸ See previous תוס' ד"ה מתקין [TIE see (text by) footnote # 11].

⁹ We found that both עולא and רב המנונא accepted axiomatically that לביאה שבין ביאה לביאה even if he maintains בתחלה ידיעה (see footnote # 8), how can ר"ד maintains differently?!

¹⁰ One **עולה** can be **מכפר** for transgressing many different **עשה**. So for instance if he was **מפריש** an **עולה** for not reading the שמע and before he brought it on the מזבח he wore a בגד without ציצית; the **עולה** can be **מכפר** on both, even though the **הפרשה** took place before transgressing the second **עשה**. So similarly here the **אשם** can be **מכפר** on the **עולה**, which took place after the **הפרשה**, but before the הקרבה.

¹¹ See there ו,א. The גמרא proved from the fact that ר' ירמיה posed a query whether the **עולה** can be **מכפר** for an **עשה** even after שחיטה. We can infer that it can be **מכפר** for an **עשה** after **הפרשה** (which precedes שחיטה). The גמרא rejected this proof saying that perhaps אמר את"ל קאמר ר' ירמיה (that if we will assume that **מכפר** **לאחר הפרשה** will it also be **מכפר** after שחיטה), but not that he was certain that **מכפר** **לאחר הפרשה**.

¹² תוספות maintains that the rejection to the resolution that **עולה** is **מכפרת** **לאחר הפרשה** was not that convincing. The rejection of **את"ל קאמר** is mere speculation. Therefore we can accept the resolution that **עולה** **מכפרת** **על עשה לאחר הפרשה**.

¹³ We are assuming now that ר"ד maintains that by אשם ש"ח it is **מכפר** even for a **כפרה** **לאחר הפרשה** (so why did the ר"ד pose a query [according to ר"ד]).

אי נמי התם בעי אליבא דעולא דאמר הכא דאין קרבן מכפר מעבירה דאחר הפרשה -
Or you may also say; the גמרא there is posing the query according to who עולא who maintains here that a קרבן cannot be מכפר for an עבירה which takes place לאחר
הפרשה, so the גמרא queries that -

דילמא עולה דדורון היא מכפרת -
Perhaps an עולה, which is a gift¹⁴ can be מכפר even after הפרשה; however according to
מכפר לאחר אשם ש"ח can be מכפר after הפרשה just as an אשם ש"ח there is no question that an עולה can be
— אשם לא בעי ידיעה בתחלה הפרשה if we maintain

¹⁵:דיחוי בעלמא there is merely a דיחוי
אי נמי אין רוצה לפשוט התם מדברי האמוראים¹⁶ אלא ממשנה או מברייתא -
Or you may also say; the גמרא there did not want to resolve the query from the
words of the אמוראים, but rather from a משנה or a ברייתא, therefore they rejected the
proof from ר' ירמיה with a flimsy argument -

כדאשכחן בפרק [אין בין המודר¹⁷ (נדרים דף לה,ב)] -
פרק אין בין המודר.

presents a dissenting view:

ורבינו שמשון בן אברהם מפרש דהא דנקט למאן דבעי ידיעה רבונא נקט¹⁸ -
And the רשב"א explained the reason ר"ד mentioned, 'according to the one who
requires ידיעה, he will be אשמות', he mentioned it for its novelty -
דאפילו לדידיה לא מיחייב לריש לקיש על כל אחת אלא במעשה דלאחר הפרשה -
ביאה, That even according to this ר"ל, מ"ד would not hold him liable for each
— הפרשות שלאחר כל המעשים הפרשה, but not for מעשה ביאה unless it was a
ולא פליג¹⁹ אעולא:

¹⁴ An עולה is brought voluntarily (there is no obligation to bring an עולה for transgressing an עשה), and also one עולה can be מכפר for many different עשה, so perhaps it can also be מכפר for an עשה after הפרשה.

¹⁵ Alternately, why (according to ר"ד) is there a query whether an עולה can be מכפר for an עשה after הפרשה (see footnote # 13).

¹⁶ See footnote # 11 that the proof was from the ירמיה דר' בעיא who is an אמורא. [Similarly (see footnote # 15) רב דימי was also an אמורא.]

¹⁷ The גמרא queried there, whether שלוחי דידן or שלוחי דרחמנא are כהנים. The גמרא chose not to resolve this query based on the ruling of רב הונא (see קידושין כג,ב ויומא יט,א) that שלוחי דרחמנא are כהנים, since ר"ה is an אמורא and they would rather resolve it from a משנה or a ברייתא. See the ר"ן there in איבעיא ר"ן.

¹⁸ ר"ד had no intention that we should infer from his statement that he is חטאות ה' חייב, by a הפרשה בינתיים only if we maintain אשם בעי ידיעה בתחלה (as mentioned previously [see footnote # 7]), but rather ר"ד agrees that according to everyone (even the מ"ד that אשם לא בעי ידיעה), the rule is הפרשה בינתיים. The only reason he mentioned the מ"ד, is to inform us that even according to him, a הפרשה will be מחלקת only לביאה, but not a מחלקת (and not a ידיעה בינתיים either), according to ר"ל.

¹⁹ We no longer need to say that ר"ד maintains according to the ידיעה that מ"ד לא בעי ידיעה is not a הפרשה בינתיים, which, as תוספות said is a דימה.

So ר"ד is not disagreeing with עולא, rather ר"ד also agrees that according to everyone, a מחלקת is הפרשה בינתיים.

SUMMARY

We can either maintain (תוס') that there is a view that even הפרשה בינתיים is not מחלקת (somewhat similar to an עולה), or (רשב"א) that everyone agrees that מחלקת is הפרשה בינתיים.

THINKING IT OVER

1. How can תוספות maintain that there is a dispute between עולא and ר"ד (according to the מ"ד that בעי ידיעה לא (אשם ודאי לא בעי ידיעה), whether the הפרשות שבין ביאה וביאה, are מחלקות (the view of עולא) or not (the view of ר"ד),²⁰ when the גמרא shortly states; הכל מודים; meaning that by הפרשות שבינתיים they are מחלקות (and there is no מחלוקת)?!²¹

2. Why does תוספות not accept the interpretation of the רשב"א; it seems to solve the תימה on רב אידי?!

²⁰ See footnote # 6.

²¹ See תוספות הרא"ש.